

บทที่ 1

บทนำ

นับตั้งแต่มีการเปิดการค้าเสรี ผู้ประกอบการทั่วโลกเริ่มต้นตัวกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและมีการนำเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันทางการค้าและการทำธุรกิจให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบัน คือ ระบบออนไลน์ หรือระบบอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการค้าในระบบออนไลน์เป็นการค้าในระบบเปิด (open network) และเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ที่สามารถเชื่อมโยงบุคคลในสถานที่ต่างๆ ทั่วโลกให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทำให้โลกทั้งโลกเชื่อมต่อกันเสมือนใยแมงมุม (World Wide Web) ระบบออนไลน์จึงเป็นตัวเปลี่ยนธุรกิจโลก เนื่องจากระบบดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการค้าและทำให้โลกธุรกิจเกิดความเปลี่ยนแปลงในหลายประการ กล่าวคือ เป็นการลดช่องว่างระหว่างองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่และองค์กรธุรกิจขนาดเล็ก เพราะผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นรายใหญ่หรือรายเล็กต่างมีช่องทางการขายและการจัดจำหน่ายที่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้องค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ต้องปรับตัวทั้งในด้านการบริหาร การจัดการองค์กร รวมถึงวิธีการดำเนินธุรกิจ ทั้งยังก่อให้เกิดการแข่งขันทางธุรกิจมากขึ้น และทำให้เกิดการทำงานตลอด 7 วัน 24 ชั่วโมง กล่าวคือสามารถทำงานติดต่อกันได้ตลอดเวลา ก่อให้เกิดความร่วมมือทางธุรกิจที่หลากหลาย และเกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ๆ มากมาย อันเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้บริโภค นอกจากนี้การใช้ระบบออนไลน์ยังทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถติดต่อสื่อสารในการทำธุรกิจระหว่างกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ทั้งยังเป็นช่องทางให้กับผู้ประกอบการในการขยายตลาดสินค้าและบริการออกไปอย่างกว้างขวางครอบคลุมกลุ่มผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศและสามารถค้นหากลุ่มเป้าหมายได้ดีขึ้น นอกจากนี้ระบบออนไลน์ยังเป็นแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ที่ช่วยทำการวิจัยตลาดและพัฒนาสินค้า ทั้งยังช่วยในการบริหาร การผลิตสินค้า การจัดจำหน่าย และกระบวนการต่างๆ ทางธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยต้นทุนที่ต่ำ และยังเป็นการลดความผิดพลาดในการติดต่อสื่อสารจากเดิมที่ต้องส่งโทรสาร หรือบอกจดทางโทรศัพท์ หรือรับคำสั่งซื้อแล้วค่อยๆ เข้าระบบซึ่งอาจเกิดความผิดพลาดได้ในระหว่างการติดต่อสื่อสาร แต่การติดต่อสื่อสารในระบบออนไลน์นั้นสามารถส่งข้อมูลถึงกันได้ทันที

ปัจจุบันมีประชากรผู้ที่ใช้การติดต่อสื่อสารเพื่อทำสัญญาทางการค้าทั้งสัญญาทางการค้าที่คู่สัญญาอยู่ในประเทศเดียวกัน (สัญญาภายในประเทศ) และสัญญาทางการค้าที่คู่สัญญาอยู่คนละประเทศ (สัญญาระหว่างประเทศ) ผ่านระบบออนไลน์ หรือระบบอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยวิธีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (email หรือ e-mail) การดำเนินธุรกิจผ่านเว็บไซต์ต่างๆ (World Wide Web) ที่เรียกย่อๆ ว่า “www” หรือ “Web” หรืออาจโทรศัพท์หรือสื่อสารด้วยข้อความผ่านระบบอินเทอร์เน็ตก็ได้ เช่น ระบบเอ็มเอสเอ็น (MSN) หรือ ระบบยาฮู แมสเซ็นเจอร์ (Yahoo Messenger) เป็นต้น โดยการทำสัญญาด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางออนไลน์ส่วนใหญ่นั้นจะทำในรูปแบบการค้าระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ประกอบการ (business to business) หรือที่เรียกว่า B2B หรือเป็นการค้าระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภครายบุคคล (business to consumer) หรือที่เรียกว่า B2C ซึ่งจะทำผ่านเว็บไซต์

อย่างไรก็ตาม การติดต่อสื่อสารในระบบออนไลน์หรือระบบอินเทอร์เน็ตนั้น อาจเกิดความล่าช้าอยู่บ้างโดยขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของระบบคอมพิวเตอร์ในระหว่างการส่งข้อมูลไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นแม่ข่ายของผู้รับ (server) และบางครั้งผู้รับยังไม่ได้เปิดอ่านข้อมูล หรือเปิดอ่านไม่ได้ หรือเปิดได้แต่ไม่สามารถอ่านข้อมูลดังกล่าวได้ ทำให้เกิดความยากลำบากในการกำหนดเวลาที่แน่นอนว่ามีการรับข้อมูลจากการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์เมื่อใด นอกจากนี้จากการที่การติดต่อสื่อสารในระบบออนไลน์สามารถนำระบบข้อมูลอัตโนมัติ (automated message systems) มาใช้ในการทำสัญญาโดยที่มนุษย์ไม่ได้เข้าไปแทรกแซง ก็ยังทำให้ปัญหามีความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งนี้เมื่อมีการนำการติดต่อสื่อสารในระบบออนไลน์มาใช้กับสัญญาระหว่างประเทศก็ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอันส่งผลกระทบต่อพัฒนาการการค้าในระบบออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาลเหนือสัญญาระหว่างประเทศที่ทำผ่านระบบออนไลน์ เนื่องจากมีการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากประเทศหนึ่งข้ามไปยังผู้รับในอีกประเทศหนึ่ง ประเด็นปัญหาที่ตามมา คือ สัญญาระหว่างประเทศที่ทำผ่านระบบออนไลน์ นั้นจะอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายของประเทศใด (choice of law) และปัญหาจากความไม่สอดคล้องกันของกฎหมายที่ใช้บังคับกับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละประเทศ ซึ่งแม้กฎหมายภายในของแต่ละประเทศจะมีหลักการเดียวกันคือการรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในเนื้อหาของกฎหมายในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันตามธรรมเนียมการค้า หลักกฎหมายของประเทศนั้นๆ และความเห็นหรือมุมมองของผู้บัญญัติกฎหมายของประเทศนั้นๆ นอกจากนี้ ข้อกำหนดในกฎหมายระหว่างประเทศและธรรมเนียมทางการค้าบางฉบับเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาธุรกรรมทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์บางประการ เช่นจากการที่

ข้อกำหนดในกฎหมายระหว่างประเทศและธรรมเนียมทางการค้านั้นได้มีการกำหนดให้มีการทำเป็นหนังสือ หรือลงลายมือชื่อ หรือทำเป็นเอกสาร ซึ่งอาจเป็นการไม่ยอมรับว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการทำในรูปกระดาษ และยังคงสร้างความเสียหายต่อธรรมเนียมปฏิบัติในการค้าอีกด้วย เช่น ในอนุสัญญาว่าด้วยการทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งกฎเกณฑ์บางประการเกี่ยวกับการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air, 1999) มาตรา 3 ได้กำหนดรูปแบบและเนื้อหาของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางอากาศไว้ กล่าวคือกำหนดให้ป้ายแสดงสัมภาระและคำบอกกล่าวต้องทำเป็นหนังสือ¹ หรือกรณีทางปฏิบัติของการค้าระหว่างประเทศมีการกำหนดให้มีการทำเป็นหนังสือ หรือลงลายมือชื่อ หรือทำเป็นเอกสาร เช่น ตามธรรมเนียมปฏิบัติในการทำสัญญาระหว่างประเทศจะต้องจัดทำบันทึกการเจรจาการทำสัญญาด้วยเพื่อให้คู่สัญญาสามารถอ้างอิงเมื่อเกิดความสงสัยหรือมีข้อพิพาทเกิดขึ้น² อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่กล่าวมาได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำการติดต่อสื่อสารในระบบออนไลน์ในสัญญาระหว่างประเทศในเวลาต่อมา

1.1 ความเป็นมาของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา
ระหว่างประเทศ (United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in
International Contracts) จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (The
United Nations Commission on International Trade Law หรือ UNCITRAL) โดยคณะทำงาน
ด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Working Group on Electronic Commerce) โดยใช้เวลาพิจารณา

¹ United Nations Commission on International Trade Law, “Legal barriers to the development of electronic commerce in international instruments relating to international trade”, September 2001, p7.

² United Nations Commission on International Trade Law, “Proposal for a convention on formation of electronic contracts”.

และจัดทำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2547 (ค.ศ. 2002 ถึง ค.ศ. 2004) รวมระยะเวลาประมาณสามปี โดยนำกฎหมายแม่แบบสองฉบับมาปรับปรุงและพัฒนา ได้แก่ กฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Model Law on Electronic Commerce) และกฎหมายแม่แบบว่าด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Model Law on Electronic Signatures) นอกจากนี้ได้นำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, 1980) มาเป็นต้นแบบในการร่างด้วย³ ซึ่งต่อมาได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (United Nations General Assembly) เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 (ค.ศ. 2005)

อนุสัญญานี้ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อสร้างหลักกฎหมายเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศให้สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Harmonization) ทำให้กฎหมายภายในของแต่ละประเทศที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่คู่สัญญามีสถานประกอบธุรกิจอยู่กันคนละประเทศมีรูปแบบเดียวกันมากขึ้น เนื่องจากที่ผ่านมา แม้กฎหมายภายในของแต่ละประเทศเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่จะนำหลักการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ของกฎหมายแม่แบบทั้งสองฉบับมาใช้ก็ตาม แต่มักจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียด ความเข้มงวดในข้อกำหนดและเงื่อนไขในกฎหมายแต่ละประเทศก็บัญญัติไว้แตกต่างกันตามความเหมาะสมของสภาพเศรษฐกิจสังคมและหลักกฎหมายที่ใช้ภายในประเทศ จากเหตุดังกล่าวจึงทำให้เกิดอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ อนุสัญญานี้จึงมุ่งสร้างความแน่นอนทางกฎหมายและทางการค้าระหว่างประเทศที่ทำโดยใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ศาลภายในของแต่ละประเทศสามารถนำหลักเกณฑ์ตามอนุสัญญานี้ไปใช้กับการติดต่อสื่อสารในสัญญาที่สร้างขึ้นโดยคู่สัญญาอยู่กันคนละประเทศได้อย่างเป็นรูปแบบเดียวกัน และมีความเท่าเทียมกันอีกด้วย

นอกจากนี้ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศยังมุ่งขจัดปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้การติดต่อสื่อสารในสัญญาระหว่างประเทศในหลายๆ ด้าน เช่น ปัญหาในเรื่องอำนาจศาล กฎหมายที่

³ United Nations Commission on International Trade Law, “Legal barriers to the development of electronic commerce in international instruments relating to international trade”, September 2001, p7.

ใช้บังคับกับสัญญา และปัญหาในเรื่องเวลาในการรับส่งการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เพื่อสร้างความแน่นอนและสามารถคาดการณ์ได้ในเรื่องของกฎเกณฑ์และกฎหมายที่จะใช้บังคับกับกรณีต่างๆ รวมถึงการจัดอุปสรรคทางการค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่อาจเกิดขึ้นจากอนุสัญญาฉบับอื่นๆ กฎหมายระหว่างประเทศฉบับอื่นๆ และธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องรูปแบบไว้ด้วย⁴

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศจึงมีประโยชน์ต่อประเทศต่างๆ ในการสร้างความชัดเจนทางกฎหมายในการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศและทำให้หลักเกณฑ์ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศต่างๆ มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รวมทั้งรองรับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารที่มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศเกิดความเชื่อมั่นและสามารถเข้าสู่เส้นทางการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศที่มีความทันสมัยอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา ระหว่างประเทศได้เปิดโอกาสให้รัฐต่างๆ สามารถลงนาม ณ สำนักงานใหญ่ของสหประชาชาติ ณ กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ ตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม 2549 (ค.ศ. 2006) จนถึงวันที่ 16 มกราคม 2551 (ค.ศ. 2008)⁵ โดยรัฐที่ลงนาม (Signatory States) จะผูกพันตามอนุสัญญาฉบับนี้ก็ต่อเมื่อได้มีการให้สัตยาบัน (Ratification) การยอมรับ (Acceptance) การให้ความเห็นชอบ (Approval) อนุสัญญาดังกล่าวแล้ว สำหรับรัฐที่ไม่ได้ลงนาม (Non-Signatory States) ในอนุสัญญาฉบับนี้ภายในกำหนดระยะเวลา จะผูกพันตามอนุสัญญาดังกล่าวก็ต่อเมื่อรัฐนั้นได้มีการภาคยานุวัติ (Accession) อนุสัญญาดังกล่าวแล้ว

⁴ ดูารัมภบทของที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (United Nations General Assembly), Sixtieth session, Agenda item 79, (9 December 2005)

⁵ ปัจจุบัน มีประเทศที่เข้าร่วมลงนามในอนุสัญญาฉบับนี้รวม 18 ประเทศ ได้แก่ ประเทศจีนโคลัมเบีย ฮอนดูรัส อิหร่าน เลบานอน มาดากัสการ์ มอนติเนโกร ปานามา ปารากวัย ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ รัสเซีย ซาอุดีอาระเบียเซเนกัล ซีเรีย สิงคโปร์ แอฟริกากลาง และศรีลังกา, ข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 20 มีนาคม 2551, รายละเอียดโปรดดูได้จาก <http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/electronic_commerce/2005Convention_status.html>

สำหรับประเทศไทยแม้ในขณะนี้ยังไม่ได้ลงนามเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้ แต่อยู่ในระหว่างการศึกษาวิจัยโดยศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้

1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา

การพิจารณาว่าประเทศไทยควรจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศหรือไม่ จะต้องพิจารณาว่ามีผลกระทบต่อโครงสร้างกฎหมายภายในของประเทศไทยหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์อยู่แล้ว คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 นอกจากนี้ ต้องพิจารณาว่าหากประเทศไทยนำทบัญญัติในอนุสัญญาฉบับนี้ไปใช้บังคับกับอนุสัญญาอื่นๆ จะเกิดพันธกรณีใดตามมาบ้าง และมีผลดีผลเสียอย่างไรบ้าง เนื่องจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศได้เปิดโอกาสให้รัฐภาคีสามารถนำทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ไปบังคับใช้กับอนุสัญญาอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำสัญญาและการปฏิบัติตามสัญญาโดยใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วย เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (กรุงเวียนนา 11 เมษายน ค.ศ. 1980) (United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, 1980 หรือ ที่เรียกว่า “CISG”) หรืออนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ (กรุงนิวยอร์ก 10 มิถุนายน ค.ศ. 1958) (Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, 1958) อนุสัญญาว่าด้วยอายุความของสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (กรุงนิวยอร์ก 14 มิถุนายน ค.ศ. 1974) (Convention on the Limitation Period in the International Sale of Goods) และพิธีสารแก้ไข (ปฏิญญาของอนุสัญญาดังกล่าว) (11 เมษายน ค.ศ. 1980) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หากรัฐภาคีไม่ต้องการผูกพันตามพันธกรณีใดที่มาพร้อมกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ รัฐภาคีนั้นสามารถทำคำประกาศเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะไม่ผูกพันต่อพันธกรณีดังกล่าวได้

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญดังนี้

- 1) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคจากการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญา
ระหว่างประเทศ

2) พิจารณาลักษณะการ ขอบเขตการใช้บังคับ และเนื้อหาในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

3) นำเสนอและเปรียบเทียบแนวทางการแก้ไขปัญหาและลดอุปสรรคจากการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศระหว่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ และพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 กับกฎหมายต่างประเทศประกอบกันเพื่อหาแนวทางเพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าวต่อไป

4) เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นรวมถึงวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศต่อกฎหมายภายในประเทศ และวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากข้อกำหนดของอนุสัญญาที่กำหนดให้นำอนุสัญญานี้ไปใช้บังคับกับอนุสัญญานับอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการทำสัญญาการปฏิบัติตามสัญญาโดยใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ภายใต้อนุสัญญานับอื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

สำหรับขอบเขตของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดดังนี้

บทที่ 1 ศึกษาความเป็นมาของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ วัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษา วิธีการศึกษา และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 จะศึกษาถึงหลักการสำคัญ โครงสร้างและเนื้อหาของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ รวมถึงมุมมองของประเทศสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และประเทศสิงคโปร์ ต่ออนุสัญญานี้

บทที่ 3 จะกล่าวถึงปัญหาจากการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ อาทิเช่น ปัญหาเรื่องการแสดงเจตนาโดยไม่เจازจงผู้รับ การแสดงเจตนาโดยการคลิกปุ่ม และเขตอำนาจศาลและกฎหมายที่บังคับใช้กับสัญญาระหว่างประเทศ เป็นต้น รวมถึงการปรับใช้กฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ

บทที่ 4 จะศึกษาถึงผลกระทบของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ โดยแยกพิจารณาเป็น ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการขยายขอบเขตการบังคับใช้อนุสัญญานี้ให้รวมไปถึงอนุสัญญานับอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 วรรคแรก เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ อนุสัญญาว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยความรับผิดชอบของผู้ประกอบการทำขนส่งในการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

บทที่ 5 เป็นการสรุปถึงความเหมาะสมในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

1.3 วิธีการศึกษา

ผู้เขียนใช้วิธีศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากหนังสือ บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจากห้องสมุดกฎหมายของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสถาบันกฎหมายต่างๆ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์ของ UNCITRAL และหน่วยงานต่างๆ ในต่างประเทศ เช่น International Chamber of Commerce (ICC) รวมถึงมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ โดยเปรียบเทียบแนวทางการปรับใช้กฎหมายและการแก้ไขอุปสรรคทางกฎหมายที่มีต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาความเหมาะสมของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศต่อไป

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้เข้าใจและทราบถึงหลักการและเนื้อหาของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ตลอดจนหลักการที่อนุสัญญานับดังกล่าวใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศที่ใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์
- 2) ทำให้เข้าใจและทราบถึงขอบเขตการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ
- 3) ทำให้เข้าใจและทราบถึงความเหมาะสมและความจำเป็นที่ประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ตลอดจนผลกระทบจากการที่ประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญานับดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นต่อกฎหมายภายใน และพันธกรณีอื่นๆ อันเนื่องมาจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ กำหนดให้นำบทบัญญัติของอนุสัญญานับดังกล่าวไปใช้บังคับกับอนุสัญญานับอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดทำและการปฏิบัติตามสัญญาโดยใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย